

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ ПРИ БАН

ДЕПАРТАМЕНТ ПО ГЕОГРАФИЯ

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Нено Ст. Димов - ръководител на катедра "Социално-икономическа география" при Софийския Университет "Св. Кл. Охридски", член на научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност редовен „професор“, научна специалност "Икономическа и социална география", обявен от НИГГГ при БАН и публикуван в ДВ бр.93/ 25.11. 2011 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от единствения участник в конкурса за академичната длъжност "професор" от доц. д-р Маргарита Миланова Илиева

I. Оценка на процедурата по обявения конкурс за "професор" при НИГГГ

В съответствие със ЗРАС, Правилника за приложение на ЗРАС, Правилника на БАН за условията и реда за придобиване на научни степени и заемани на академични длъжности и Правилника за прилагане на ЗРАС в НИГГГ при БАН, Научният съвет на НИГГГ взема решение за обявяване на конкурс за "професор" в Департамент по география, на основание чл. 55, ал.5 от Правилника за прилагане на ЗРАС в НИГГГ при БАН. Решението на Научния съвет е публикувано в Държавен вестник бр. 93 от 25.11.2011 г. Следователно формалните изисквания по обявения конкурс за "професор" са изпълнени. След изтичане на определения срок, документи за участие са постъпили от един кандидат - доц. д-р Маргарита Миланова Илиева.

II. Обща оценка на кандидата. В обявения от НИГГГ при БАН, Департамент по география, конкурс за „професор“, е допусната до участие Маргарита Миланова Илиева. Тя е „доктор на науките“ от 06.10.2011 г. по „географски науки“; от 1991 г. е ст.н.с. II ст. по "Икономическа и социална география". От м. юни 1970 до м. август 1976 г. работи като икономист в Министерството на труда и социалните грижи, а от 1978 г. след успешно положен конкурсен изпит е назначена за научен сътрудник в секция "Икономическа география" при Географския институт на БАН. Следователно научно-изследователската и творческа дейност на Марг. Илиева преминава основно в ГИ/НИГГГ - БАН. Участвах в състава на научното жури при оценяване на представения доц. д-р Маргарита Илиева

дисертационен труд на тема „Социално-икономическата трансформация в България – особености и териториални различия“ за присъждане на научната степен "доктор на науките". В представеното официално становище имах възможност да обоснова научните приноси на М. Илиева. Най-общо те са с методологично и приложно значение за социално-икономическото развитие и териториална организация на стопанството на България. Следователно доц. дгн Маргарита Илиева отговаря на всички законови изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ (Вж. ЗРАС, чл.29, ал.1 и 2; и ППЗРАС чл. 60, ал.1, ал.2 и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в НИГГГ).

В приложения от доц. дгн Марг. Илиева „Списък на научните трудове..." по конкурса, публикациите са разделени в две части - *първа част*, научни публикации до присъждане на научното звание ст.н.с.Ист. - общо 28 труда, и *втора част* - публикации след "хабилитацията за ст.н.с.Ист. (доцент)". Общият брой публикации на М. Илиева са 160, а след присъждане на научното звание ст.н.с.И ст. 124. Голяма част от научните й трудове са в авторитетни издания в Германия, Австрия, Полша, Румъния, Гърция, Унгария и Япония. Маргарита Илиева е участвала в 44 научноизследователски проекта.

Доц. дгн Маргарита Илиева е с дългогодишен опит като преподавател - в Софийския Университет "Св. Климент Охридски" за периода 1994 - 2003 год. и като преподавател в Университет Kazimierz Wielki гр. Бидгошч, Полша от 2003 г. до сега.

III. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция:

Научните публикации от втората част "*Списък на научните трудове...*" са структурирани по следния начин: 1. Автореферат за присъждане на научна степен "доктор на географските науки"; 2. Монографии - участие в 8 монографии, като са представени общо 21 раздела (части от тях), общ обем 196 страници; участие в други книги - 3, с общ обем 135 страници; редакция на монографии и други книги - общо 4; студии в международни издания - 3, с общ обем 136 страници; научни статии в специализирани издания и сборници - общо 75, с обем над 700 страници; участие с авторски карти в 4 научни географски атласи. Към научните публикации са включени и 4 учебника по география и икономика за средните училища и научнопопулярни книги. Доц. дгн Маргарита

Илиева участва в обявения конкурс със 78 научни труда. Тематично научните трудове са обединени в 7 направления - териториална организация и трансформационни процеси в националното стопанство на България (17 научни публикации); съвременни процеси и промени в развитието на селското стопанство, промени и проблеми в земеползването и трансформация на селските райони(27 публикации); потенциал на граничните райони в България и възможности за социално-икономическо развитие и трансгранично сътрудничество (14 публикации); регионално развитие, регионална политика и европейска интеграция на България(7 публикации); трансформационни процеси в градовете, роля на градовете в социално-икономическото развитие и териториалното устройство на България (7 публикации); пазарът на труда в България и неговата демографска обусловеност (6 публикации)и история на географските изследвания в България (1 публикация). В тези направления не са включени публикациите в атласи и други издания. От представените научни публикации се установява, че 16 са публикувани в научни журналы в Полша, 8 в Германия, 2 в Румъния, 1 в Япония, 1 в Унгария, 9 в издания в България на английски език. Следователно Марг. Илиева публикува резултати от важни научни изследвания в авторитетни международни издания. Ценни и оригинални са авторските географски карти за Югоизточна Европа и България, включени в Atlas Ost- und Sudosteuroopa, Wien, Austria (2006).

От обемното научно творчество на доц. дгн Маргарита Илиева могат да се открият следните значими научни достижения:

- Разработени и приложени са нови методически подходи и алгоритми при географски изследвания на социално-икономически процеси и явления от различен мащаб (локален, регионален, национален), като акцентите са насочени към периодите на преход и трансформация на хетерогенни по структура и организация обекти и процеси;
- Специално внимание е отделено на осмислянето и научното интерпретиране на нови свойства на социално-икономическите системи от различно равнище, като са обосновани и дефинирани нови понятия - социално-икономическа трансформация, териториална социално-икономическа справедливост, трансформационните процеси в

градовете на България, свойствата и особеностите на регионалните пазари на труда (на примера на България и Полша);

- Разработена и приложена е методика за анализ и оценка на природния, агропроизводствения и социално-икономическия потенциал на пригранични райони на България, като са обосновани решения за активизация и задълбочаване на трансграничното сътрудничество;
- Значителни са научните приноси на М. Илиева при изясняване на спецификата в териториалната организация на аграрното стопанство в България, при оценката на неговата отраслова и териториална специализация, при определяне на степента на въздействие на различни фактори върху неговата динамика и пространствена организираност;
- Друга предпочитана от М. Илиева изследователска област са пазарите на труда - тяхната структура, пространствена организация, функции и динамика. Оригиналното, новото в тези публикации е свързването на глобалните процеси и влияния върху развитието на регионалните и локалните пазари на труда. В резултат на това М. Илиева предлага нови подходи и алгоритми за анализ и оценка на организацията на регионални и локални природно-социални системи.
- Маргарита Илиева участва пряко и косвено при разработването на стратегически и устройствени документи на България. Тя участва с предварителни изследвания на гр. София, свързани с Общия Устройствовен план на столицата, резултати от нейни изследвания са включени в утвърдените Програми за трансгранична развитие на България със съседните страни, участва в международни изследователски проекти;
- Като приноси следва да се добавят и големия брой научни публикации в чуждестранни специализирани издания (над 50) и преподавателската ѝ дейност, което позволява да формира нови знания и професионални компетенции в подготвяните млади специалисти.

IV. Критични бележки и препорки

- Извършените задълбочени изследвания на трансформационните процеси в териториалната структура на социално-икономическите системи на България не са

завършени - необходимо е в методичен и приложен план да се разшири изследователската зона, като се включат и други важни сфери на националната икономика - индустрия и обслужващ сектор;

➤ Голямият брой научни публикации на М. Илиева налагат необходимостта от повече обобщаващи самостоятелни монографични изследвания, в които да се включи опита ѝ от продължителната работа в Университета в Бидгошч, Полша.

V. Заключение

Научните публикации и постигнатите творчески резултати от доц. дгн Марг. Илиева са с теоретико-методологично и приложно значение. Тя е утвърден изследовател по основни научни направления - трансформация на социално-икономическите процеси при териториалната организация на стопанството в България, териториална и функционална структура на пазарите на труда, планиране, организация и управление на селските райони в България, трансгранично сътрудничество. Марг. Илиева е титулярен университетски преподавател в Университета в Бидгошч - Полша. На това основание предлагам да бъде присъдено научното звание „професор“ на доц. дгн Маргарита Миланова Илиева по научна специалност „Икономическа и социална география“ – 01.08.02, което е в съответствие със ЗРАС, ППЗРАС и Правилника за прилагане на ЗРАС в НИГГГ при БАН.

2.IV.2012 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р /Нено Димов/